

ปรีดี พนมยงค์. บางเรื่องเกี่ยวกับพระบรมวงศานุวงศ์ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒

คำนำการพิมพ์ครั้งที่ ๒

หนังสือ บางเรื่องเกี่ยวกับพระบรมวงศานุวงศ์ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ที่ได้พิมพ์ครั้งแรกในโอกาส ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๑๕ นั้น ได้มอบให้เป็นการสมนาคุณญาติมิตรที่กรุณาพร้อมบำเพ็ญกุศลในวันคล้ายวันเกิดของข้าพเจ้าที่มีอายุครบ ๗๒ ปีบริบูรณ์ และท่านที่ส่งคำอำนวยการกับท่านที่ตั้งจิตอำนวยการข้าพเจ้าหลายคนแล้ว แต่ยังมีผู้สนใจที่จะได้หนังสืออีกเป็นจำนวนมาก ญาติมิตรหลายคนจึงเสนอข้าพเจ้าให้จัดพิมพ์หนังสือนั้นขึ้นอีกเป็นครั้งที่ ๒

ในการพิมพ์ครั้งที่ ๒ นี้ นอกจากมีการแก้คำผิดที่ได้พิมพ์ไปแล้วครั้งที่ ๑ ข้าพเจ้าได้เติมหลักฐานไว้ในคำนำนี้ดังต่อไปนี้

๑. เนื่องจากหนังสือพิมพ์บางฉบับได้ให้ความสนใจต่อการที่ข้าพเจ้าได้ขอร้องให้ประธานาธิบดีรูสเวลล์สั่งให้ทหารญี่ปุ่นในไทยยอมจำนนต่อผู้บัญชาการสูงสุดสัมพันธมิตรแห่งเอเชียอาคเนย์ในการพิมพ์ครั้งที่ ๑ ข้าพเจ้าขอผิดว่าจะนำหลักฐานออกตีพิมพ์ในโอกาสอันควรนั้น บัดนี้ก็ถึงเวลาอันควรที่ข้าพเจ้าจะนำหลักฐานสำคัญส่วนหนึ่งลงพิมพ์ดังต่อไปนี้

ฐานะบรรณาธิการของหนังสือเล่มนี้ ได้เลือกข้อเขียนของหม่อมเจ้าหญิงอัปภัตราภา เทวกุล หรือท่านหญิงแก้ว พระธิดาในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ และบันทึกของอาจารย์ป่วย อึ้งภากรณ์ มารวมไว้ในชุดเดียวกันกับข้อเขียนของบรรณาธิการเอง

สาเหตุหนึ่งที่ท่านปรีดีดำริตีพิมพ์หนังสือเล่มนี้ออกมาในช่วง พ.ศ. ๒๕๑๕ ก็เพราะเวลานั้นท่านเพิ่งย้ายที่พำนักจากสาธารณรัฐประชาชนจีนมาอาศัยในประเทศไทย ฝรั่งเศส เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ตอนนั้นเองได้มีผู้ถูกขังในกรุงเทพฯ ท่านรัฐบุรุษอาวุโสรับแผนจากคอมมิวนิสต์เพื่อกลับมายึดครองประเทศไทย การตีพิมพ์หนังสือนี้ จึงเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยสกัดกั้นชาวสีดดังกล่าว

สำหรับการจัดพิมพ์ในคราวนี้ นอกจากจะยึดถือตามต้นฉบับเดิมทั้งหมดที่ท่านปรีดี พนมยงค์ เป็นบรรณาธิการแล้ว ยังได้เพิ่มเติมข้อเขียนของบุคคลอื่นที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับไว้ในภาคผนวก ๒ ได้แก่ บันทึกเรื่อง "สิ่งที่ข้าพเจ้าพบเห็น : พายุพัดไป (๒)" ของ ม.จ. พูนพิศมัย ดิศกุล พระธิดาในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ บทความของ ม.ร.ว. สายสวัสดิ์ ทอมสัน (Thomson) (จากหนังสือ ๑ ศตวรรษ ศุภสวัสดิ์) บทความเรื่อง "ปรีดี พนมยงค์ กับสถาบันกษัตริย์และกรณีสวรรคต" ของคุณสุพจน์ ด้านตระกูล และจดหมายฉบับสุดท้ายของนายบุศย์ ปัทมศรินทร์ ผู้ต้องโทษประหารชีวิตกรณีสวรรคต รัชกาลที่ ๘

ทางคณะผู้จัดพิมพ์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้คงยังสามารถสนองเจตนารมณ์ของบรรณาธิการท่านแรกที่ประสงค์ให้ผู้อ่านได้เข้าใจทัศนะและบทบาทของท่านต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง และที่หวังมากไปกว่านั้นคือ หนังสือเล่มนี้อาจจะช่วยเตือนสติพวก "ULTRA ROYALIST" หรือพวกที่อ้างว่าเป็นราชาธิปไตยยิ่งกว่าองค์พระราชอาธิบดีเอง

โครงการจัดทำสื่อเผยแพร่เกียรติคุณ
นายปรีดี พนมยงค์ รัฐบุรุษอาวุโส สำหรับเด็กและเยาวชน

(แนบ) การทูต จ. อาร์มอนด์-เปรวอสต์

คำแถลงปรีดี พนมยงค์ -สอง-

ปารีส, ๒๔ กรกฎาคม - (เอ.เอฟ.พี.) - “ขณะนี้ ข้าพเจ้าเตรียมเขียนบันทึกความจำเพื่อการดำรงชีพ จะมีการพิมพ์ ๒ ชุด ชุดหนึ่งเป็นภาษาไทย อีกชุดหนึ่งเป็นภาษาอังกฤษ ชื่อเรื่องว่า “รัฐ ผู้สำเร็จราชการและนายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทย” ข้าพเจ้าติดต่อกับสำนักพิมพ์อังกฤษและอเมริกัน”

ถูกถามถึงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ปัจจุบันในแหลมอินโดจีนและในประเทศไทย โดยเฉพาะภายหลังที่ประธานาธิบดีนิกสันประกาศเยือนปักกิ่ง อดีตนายกรัฐมนตรีไทยตอบว่า “ในประเทศเรามีการคาดคะเนปะปะกันมากที่ข้าพเจ้าเห็นว่ามีเหตุผลน้อย ในส่วนที่เกี่ยวกับเวียดนาม ข้าพเจ้าเชื่อว่าชาวเวียดนามมีความจริงใจเหมือนกัน สำหรับพวกเขา สิ่งที่สำคัญถึงคือสันติภาพและการฟื้นฟูสถาปนาประเทศ ในการเจรจานั้น เบื้องต้นต้องค้นหาว่าอะไรเป็นอุปสรรคที่ทำให้ไม่ตกลงกันได้ ขอให้ดูตัวอย่างการริเริ่มของนายปีแอร์ มองเดส-ฟรองส์ (ในการประชุมเขเนวาวาด้วยอินโดจีนแห่ง ค.ศ. ๑๙๕๔) นั้นเป็นการกระทำที่กล้าหาญ เพราะการยอมรับความผิดพลาดของรัฐบาลที่แล้วมาใช้เป็นการเสียเกียรติ และประเทศฝรั่งเศสก็ถอนตัวออกได้ด้วยเกียรติภูมิอันใหญ่ยิ่ง ถ้าชาวอเมริกันดำเนินตามวิธีเจรจาที่ฝรั่งเศสดำเนินกับชาวเวียดนาม สันติภาพก็จะพึงบังเกิดขึ้น”

(เอ.เอฟ.พี.)

ในที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณญาติมิตรที่ช่วยจัดพิมพ์หนังสือนี้ อีกทั้งขอบคุณท่านที่ให้ความสนใจแก่หนังสือนี้

อองโตนิ ประเทศฝรั่งเศส วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๑๕

คำปรารภ

- ๑ -

เพื่อนไทยและต่างประเทศหลายคนได้ขอให้ข้าพเจ้าเขียนความทรงจำ เช่นเดียวกับคำเรียกร้องของนายกันธีร์ ศุภมงคล อดีตเลขาธิการ ส.ป.อ. และอดีตที่ปรึกษาของรัฐบาลจอมพล ถนอม กิตติขจร ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงลอนดอน ได้เขียนจดหมายลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๑๔ ถึงนายสุพจน์ ด้านตระกูล มีความตอนหนึ่งว่า

“ความจริง ชีวิตและงานของท่านปรีดีเป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะส่วนที่ท่านได้ปฏิบัติให้แก่ประเทศไทยนั้น มีมากมายเกินกว่าที่จะขีดเขียนขึ้นให้ครบถ้วนได้ โดยเฉพาะเรื่องตอนที่ท่านทำเสรีไทย ผมเชื่อแน่ว่า ไม่มีผู้ใดในประเทศไทยที่จะรู้โดยละเอียดดีถ้วนนอกจากตัวท่านปรีดีเอง เพราะในระหว่างที่ปฏิบัติงานเสรีไทยนั้น ถือเป็นหลักสำคัญยิ่งยวดว่า ไม่มีผู้ใดหนึ่งเลยที่จะรู้ว่าอีกคนหนึ่งมีหน้าที่ได้รับมอบหมายอย่างไร จะมีก็แต่ท่านปรีดีเท่านั้นที่จะรู้หมด และท่านเท่านั้นที่ถ้าหากท่านมีเวลาจะขีดเขียนรวบรวมขึ้นไว้ได้ ก็จะเป็นประโยชน์ไม่มากก็น้อย”

ข้าพเจ้ายินดีจะสนองคำเรียกร้อง แต่จะต้องค่อยๆ ฟื้นความจำเขียนขึ้นพิมพ์เป็นคราวๆ เพราะแม้เฉพาะเรื่องขบวนการเสรีไทยนั้น ก็ล่วงเลยมากกว่า ๓๐ ปี แล้ว จึงไม่อาจที่จะฟื้นความจำให้ครบถ้วนได้ ขณะที่กำลังปฏิบัติงานเสรีไทยอยู่นั้น ข้าพเจ้าก็รู้แต่หลักการใหญ่ซึ่งรวมศูนย์อยู่ที่ข้าพเจ้า ส่วนงานของแต่ละหน่วยที่แบ่งภาระไปนั้น ข้าพเจ้าไม่มีเวลาพอตรวจตราถึงราย

ละเอียด เพราะมีมากมายหลายหน่วย และมีจำนวนสมาชิกมากมาย ดังปรากฏตามบันทึกของนายทวี บุญยเกษตร ผู้บัญชาการพลพรรคภายในประเทศที่ครูสภาได้พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพนายทวิช เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๐๕ แล้วว่า ขบวนการเสรีไทยได้ตั้งหน่วยพลพรรค ๒๔ แห่ง แห่งหนึ่งๆ มีพลพรรคเข้าฝึกอบรมประมาณ ๕๐๐ คน รวมจำนวนประมาณ ๑๐,๐๐๐ คน ทั้งนี้ พึงเข้าใจว่าเป็นพลพรรคกองหน้า ถ้าจะรวมจำนวนสำรองที่จะระดมเมื่อลงมือปฏิบัติต่อสู้ผู้ป้อนอย่างเปิดเผยแล้ว ก็จะมีจำนวนเพิ่มขึ้น รวมเป็นพลพรรคที่สามารถต่อสู้ทางอาวุธประมาณ ๔๐,๐๐๐ คน และถ้ารวมทั้งผู้ที่ประจำกองบัญชาการและทางธุรการอื่นๆ ด้วยแล้ว จำนวนก็มีมากกว่านั้น ข้าพเจ้าจึงไม่อาจจำชื่อเสรีไทยได้ครบถ้วน และรู้ถึงวีรกรรมของแต่ละคนได้ แต่ข้าพเจ้าขอนับถือเป็นส่วนรวมว่า เสรีไทยทุกคน ซึ่งส่วนมาก "นิรนาม" คือมิได้มีชื่อที่ข้าพเจ้าอ้างไว้ในบทความนี้ ได้มีส่วนร่วมกันกับข้าพเจ้าและเสรีไทยที่ข้าพเจ้ากล่าวถึงชื่อไว้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทความนี้ในการรับใช้ชาติ

เมื่อไม่นานมานี้ ทางการอเมริกันที่สามารถเก็บหลักฐานโต้ตอบกับข้าพเจ้าไว้ ได้จัดการพิมพ์เป็นเอกสารทางการเปิดเผย ซึ่งเป็นหลักฐานทางการที่ช่วยฟื้นความจำในการเขียนเรื่องเกี่ยวกับเสรีไทย ส่วนทางอังกฤษก็มีอดีตทูตได้เขียนเรื่องที่เป็นหลักฐานไว้ เช่น เซอร์แอนดรู กิลคริสต์ และหลักฐานทางการอังกฤษก็จะพิมพ์เปิดเผยในเวลาอีก ๒ ปี

- ๒ -

ข้าพเจ้าได้เขียนความทรงจำไว้ได้หลายตอนแล้ว การพิมพ์เป็นภาษาต่างประเทศในต่างประเทศนั้น ไม่มีอุปสรรคทางด้านกฎหมายหรือการกระชับห้ามของทางการ ตรงกันข้าม มีสำนักพิมพ์หลายประเทศติดต่อมาตั้งที่ข้าพเจ้าได้แสดงจดหมายของสำนักพิมพ์อังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกัน ที่เสนอจะรับเป็นผู้พิมพ์โฆษณาอันให้ญาติมิตรและผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์จาก

ประเทศไทยหลายคนได้เห็นแล้ว

ก่อนที่ประธานาธิบดีนixonจะเดินทางไปปักกิ่งนั้น ผู้สื่อข่าวแห่ง "ทำเนียบขาว" คือทำเนียบของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาได้มาพบข้าพเจ้าที่บ้านพักในประเทศฝรั่งเศส เมื่อผู้นี้กลับไปทำเนียบขาวแล้ว ได้เขียนจดหมายถึงข้าพเจ้าดังต่อไปนี้

LIFE
MAGAZINE

1000 AVENUE ARTHUR BRIND
ANTONY, FRANCE
TELEPHONE OFFICES
202-201-4100

16 November 1971

Dr. Pridi Banomyong
173 Avenue Arthide Brind
Antony, France

Dear Dr. Pridi:

It was a great pleasure to meet with you at your home during my recent visit to France. I certainly appreciate the opportunity to discuss with you your experiences, world view and the possibility of publishing them in LIFE Magazine.

I was fascinated to see the outline and beginning work for your biography and look forward to your completion of this important, historic work.

I have discussed with Mr. Milton Sobotky, LIFE Magazine's Paris Bureau Chief, our conversation and he will contact you.

As a longtime student of Thailand and your efforts to bring peace and progress to your country I found our meeting most stimulating and hope that we can continue meeting from time to time.

Thank you for your kind hospitality.

Sincerely yours,

Carroll L. Schaefer
White House Correspondent

คำแปลจดหมายของผู้สื่อข่าวทำเนียบขาว

๑๖ พฤศจิกายน ๑๙๗๑

ดร. ปรีดี พนมยงค์

๑๗๓ ถนนอาริสตีต บริองด์

อองโตนี, ฝรั่งเศส

ดร. ปรีดี ที่รัก

เป็นความยินดีอย่างยิ่งในการพบท่านที่บ้านของท่านระหว่างการมาเยือนฝรั่งเศสเมื่อเร็วๆ นี้ของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ารู้สึกคุณค่าอย่างแน่นอนต่อโอกาสที่ได้เจรจากับท่านถึงประสบการณ์ของท่าน, ทรรศนะต่อสถานการณ์ของโลก และความเป็นไปได้ที่จะโฆษณาเรื่องเหล่านั้นในนิตยสาร *ไลฟ์*

ข้าพเจ้าพึงพอใจที่ได้เห็นแนวทางและการเริ่มต้นงานเกี่ยวกับชีวประวัติของท่าน และใคร่จะได้เห็นความสำเร็จบริบูรณ์แห่งการงานอันเป็นประวัติศาสตร์สำคัญนี้

ข้าพเจ้าได้สนทนากับ มร. มิลตัน ออร์เซฟสกี หัวหน้าสำนักงานปารีสแห่งนิตยสาร *ไลฟ์* ถึงการสนทนาของเรา และเขาจะติดต่อกับท่าน

ในฐานะนักศึกษาเรื่องประเทศไทยมาช้านาน และความพยายามของท่านที่จะนำสันติภาพและความเจริญก้าวหน้าสู่ประเทศของท่าน ข้าพเจ้าเห็นว่า การพบปะระหว่างเราเป็นการบำรุงใจอย่างยิ่ง และหวังว่า เราจะดำเนินต่อไปในการพบปะกันบางครั้งบางคราว

ขอใจการต้อนรับโอบอ้อมอารีของท่าน

ผู้สื่อข่าวของท่าน,

(ลงนาม) เจอร์โรลด์ แอล. เซคเตอร์

ผู้สื่อข่าวทำเนียบขาว

- ๓ -

การพิมพ์เรื่องเกี่ยวกับข้าพเจ้าในประเทศไทยไม่ราบรื่น แม้จะเป็นเรื่องที่ถูกจัดพิมพ์ได้ระวางเป็นอย่างดีแล้วและไม่ผิดกฎหมายบ้านเมือง หรือเป็นเรื่องที่หนังสือพิมพ์และนิตยสารเกือบทั่วโลกได้กระจายข่าวแล้วเมื่อข้าพเจ้าแรกถึงปารีส ซึ่งหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยหลายฉบับก็อยากเสนอข่าวนี้ให้ผู้อ่านทราบ แต่ก็ถูก "กระซิบ" มิให้ลงข่าว ต่อมา มีบางฉบับส่งผู้แทนมาสัมภาษณ์ข้าพเจ้า แล้วนำข้อความไปลงพิมพ์เพียงแต่ว่า ข้าพเจ้าอายุเท่าใด สุขภาพเป็นอย่างไร อยู่บ้านชนิดไหน ข้าพเจ้าจะกลับเมืองไทยหรือไม่ ซึ่งข้าพเจ้าตอบว่า จุดหมายปลายทางนั้น ข้าพเจ้ากลับเมืองไทย แต่ระหว่างนี้ยังไม่กลับ ข้าพเจ้าก็ได้รับข่าวว่า หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นถูก "กระซิบ" ว่าอย่าลงพิมพ์ต่อไปให้เกินกว่าที่ได้ลงพิมพ์แล้ว ส่วนนายสุพจน์ ด้านตระกูล ที่เสี่ยงภัยรวบรวมเรื่องเกี่ยวกับข้าพเจ้า โดยคัดสำเนาเอกสารทางการมาลงพิมพ์ไว้หลายตอนที่ข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในคำสอนกฎหมายปกครองที่โรงเรียนกฎหมายกระทรวงยุติธรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ เทิดทูนพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ (รัชกาลที่ ๖) ไว้ และคำกราบบังคมทูลขอพระราชทานอภัยโทษพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ (รัชกาลที่ ๗) และพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ได้มีพระราชกระแสรับสั่งพระราชทานอภัยโทษให้พร้อมทั้งได้พระราชทานพรด้วยนั้นก็ดี และมีสุนทรพจน์ของข้าพเจ้าซึ่งแสดงในสภาผู้แทนราษฎร เทิดทูนพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ก็ดี ทราบว่า นายสุพจน์ ด้านตระกูล ถูกเรียกตัวไป "กระซิบ" ว่า ได้ข่าวว่านายสุพจน์ฯ จะเขียนหนังสือเทิดทูนนายปรีดี พนมยงค์ อีก อันเป็นการทำให้ราชบัลลังก์ละเทือน และทำให้นักศึกษาต่อต้าน "คณะปฏิวัติ" จึงขอให้นายสุพจน์ฯ ระงับที่จะพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับนายปรีดีฯ อีกต่อไป มิฉะนั้น ก็จะต้องถูกจับกุม ที่ข้าพเจ้าใช้คำว่า "กระซิบ" นั้น เพราะไม่มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร หรือคนกระซิบเพียงอ่านกระดาษแผ่นหนึ่งอ้างว่าเป็นคำสั่งอธิบดี แล้วก็เก็บ

คำสั่งนั้นไว้โดยไม่มอบสำเนาให้ผู้ถูกระชับ

วิธีกระชับนั้น เป็นวิธีเบากว่าวิธีที่บางสมัยสร้างพยานเท็จ และผู้พิพากษาที่ไม่ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมเชื่อพยานเท็จหรือแสรังว่าเชื่อตัดสินประหารชีวิตผู้บริสุทธิ์ อันทำให้เสื่อมเสียแก่สถาบันยุติธรรมของชาติ จึงเป็นการเลวร้ายยิ่งกว่าวิธี “กระชับ” ถ้าหากในสมัยก่อนเจรจาสัญญากับนานาประเทศเพื่อให้เลิกสิทธิพิเศษในทางศาล มีเรื่องเลวร้ายเกี่ยวกับการที่มีผู้พิพากษาที่เคยเรียนตามหลักสูตรสมัยเก่า รู้หลักอินทภาษในกฎหมาย ๒ เล่มคือให้ผู้พิพากษาตั้งอยู่โดยปราศจากอคติ ๔ ประการ อันได้แก่ ฉันทา โทสา ภายา โมหา แต่ผู้พิพากษาชุดเก่า ที่แม้บางคนจะเคยบวชเรียนและสวดมนต์วันหนึ่งร่วม ๑ ชั่วโมง ก็ยังไม่นำพาต่อคติธรรมดังกล่าวแล้ว ก็ไม่มีใครจะสามารถเจรจาขอแก้สนธิสัญญาไม่เสมอภาคกับนานาประเทศได้ แม้จะจ้างบุตรเขยประธานาธิบดีอเมริกันทุกคนมาช่วยเจรจา ผู้คนเหล่านั้นก็จะเบนหน้าไปตามๆ กัน อย่างไรก็ตาม เรื่องเลวร้ายในสมัยนั้นก็มีการเปิดโปงในหนังสือที่ฝรั่งหลายคนเขียนไว้แล้ว แม้จะมีบุรุษผู้มีแผลเป็นที่หน้าได้อาสาเข้าร่วมกับผู้เลี้ยงกบชาวออสเตรเลียคนหนึ่ง ที่เคยทำงานหนังสือพิมพ์อเมริกันที่กรุงโรมเพื่อจะใส่ร้ายผู้บริสุทธิ์ให้หนักยิ่งขึ้น แต่เมื่อชาวออสเตรเลียคนนั้นได้สติขึ้นมาและเกิดมีทริโอดปะขึ้นก็ไม่ยอมที่จะร่วมมือต่อไปในการทำสกปรกจิตใจตามสินจ้างที่พวกเหล่านั้นเสนอให้ด้วยราคาแพง ครั้นแล้วเขาก็ได้เล่าให้เพื่อนฝรั่งรู้จนมาถึงหูข้าพเจ้า ทำให้ข้าพเจ้ามีความสังเวชพวกเลวร้ายนั้นเป็นอย่างยิ่ง

-๔-

ข้าพเจ้ากล่าวแล้วว่าวิธี “กระชับ” เบากว่าวิธีเลวร้ายของบุคคลบางจำพวกในบางสมัย แต่ก็ไม่เห็นด้วยในเนื้อหาของการ “กระชับ” ที่อ้างราชบัลลังก์ เพราะข้าพเจ้าได้ถามข้าราชการผู้ใหญ่ซึ่งเป็นชั้นนายพลและนายพล

ตำรวจบางคนที่มาเยี่ยมข้าพเจ้าเป็นที่เปิดเผยแล้วได้ความว่า ผู้ใหญ่ทางทหารและพลเรือนมิได้สั่งให้ตำรวจสันติบาลหรือตำรวจเอกสารหนังสือพิมพ์ทำการกระชับเช่นนั้นเลย และมีได้บังอาจอ้างราชบัลลังก์ตั้งที่ชั้นผู้น้อยทำไปเองเพื่อเสนอเอาความชอบ นายพลตำรวจตรี สง่า กิตติขจร อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งเป็นผู้ส่งเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงปารีสให้ออกหนังสือเดินทางไทยแก่ข้าพเจ้านั้น ได้นำความกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน ถึงการที่นายพลตำรวจผู้นั้นได้สั่งการไปแล้ว ก็ได้มีพระราชกระแสรับสั่งว่า “ดีแล้ว”

ภายหลังที่ข่าวการมาปารีสของข้าพเจ้ารู้ถึงนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์หลายคนซึ่งเรียกร้องให้ทางการเชิญข้าพเจ้ากลับประเทศไทย อาจารย์ผู้หนึ่งตำหนินักศึกษาว่า ทำการเป็นที่ “สะเทือนพระราชหฤทัย” ตำรวจสันติบาลและเอกสารหนังสือพิมพ์ก็พลอยยื่นมือเข้ามาด้วย ข้าพเจ้าต้องขบใจ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ที่แม้ขณะนั้นกำลังเป็นความอยู่อยู่กับข้าพเจ้า ที่เขียนข้อความลงในสยามรัฐเตือนพวกที่อ้างว่ารู้พระราชหฤทัยดีกว่า ม.ร.ว. คึกฤทธิ์เองนั้นว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำรงความเป็นธรรมต่อพสกนิกรถ้วนหน้า คำเตือนทำนองนี้เคยมีมาแล้วในประวัติศาสตร์ฝรั่งเศส ที่ผู้จงรักภักดีอย่างแท้จริงในระบบราชาธิปไตยได้เตือนพวกที่ภาษาฝรั่งเศสเรียกว่า “ULTRA ROYALIST” ซึ่งมีคำอธิบายว่า พวกที่อ้างเป็นราชาธิปไตยยิ่งกว่าองค์พระราชาธิบดีเอง ประวัติศาสตร์ฝรั่งเศสปรากฏว่า ระหว่างเวลา ๔๐ ปี นับตั้งแต่การอภิวัฒน์ใหญ่ฝรั่งเศสเมื่อ ค.ศ. ๑๗๘๙ ถึง ค.ศ. ๑๘๗๐ นั้น ราชวงศ์บูร์บองได้กลับมาครองราชย์หลายครั้ง ต่อมาเมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๐ นโปเลียนที่ ๓ แห่งราชวงศ์โบนาปาร์ตได้สละราชสมบัติเนื่องจากแพ้เยอรมันฝ่ายเจ้าสมบัตินี้ เมื่อได้ปราบปรามขบวนการสหการปารีสสำเร็จแล้ว ก็ได้จัดให้มีระบบรัฐสภาเพื่อลงมติว่า ฝรั่งเศสจะปกครองโดยระบบสาธารณรัฐหรือระบบราชาธิปไตย โดยอัญเชิญรัชทายาทแห่งราชวงศ์บูร์บองขึ้นครองราชย์ เสียพระราชกรณียกิจส่วนมากที่พ้นจากการปราบปรามขณะนั้นปรารถนาตามวิธีหลังนี้ แต่

ฝ่ายพวกที่ทำตนเป็นราชาธิปไตยยิ่งกว่าองค์พระราชาธิบดีนั้น ได้อ้างพระราชหฤทัยรัชทายาทที่จะได้รับอัญเชิญขึ้นครองราชย์ และเรียกร้องเกินเลยไป แม้เรื่องธงชาติก็จะให้เปลี่ยนจากธงสามสี มาใช้ธงขาวประกอบด้วยรูปดอกไม้สามแฉก (คล้ายดอกบัวดิน) ที่เรียกเป็นภาษาฝรั่งเศสว่า “FLEURS DE LIS” ซึ่งเป็นสัญลักษณ์เฉพาะราชวงศ์บูร์บง (ปัจจุบันนี้มีบางคนที่ยังว่าจงรักภักดีต่อพระราชวงศ์จักรี เมื่อได้ผ่านไปตามถนนราสปายล์ กรุงปารีส เห็นมีการเขียนเป็นประจำตามกำแพงบริเวณนั้นด้วยรูปดอกไม้ชนิดนั้น พร้อมด้วยคำขวัญว่า “VIVE LE ROI” แปลว่า ขอให้พระราชาธิบดีจงเจริญ อันเป็นคำเรียกร้องของผู้นิยมราชวงศ์บูร์บงไม่ใช่ราชวงศ์โบนาปาร์ต บางคนก็เข้าใจผิดคิดว่ารูปดอกไม้มันเป็นเครื่องหมายของระบบราชาธิปไตยทั่วไป จึงพลอยถือเอารูปดอกไม้มันเป็นสัญลักษณ์แห่งราชาธิปไตยของไทยด้วย โดยไม่สำนึกว่า พระราชวงศ์จักรีมีเครื่องหมายเป็นรูปจักรกับตรี เรื่องจึงจะกลายเป็นว่า บางคนที่ยังว่าจงรักภักดีต่อพระราชวงศ์จักรีแต่ไปถือเครื่องหมายสำหรับสักการะบูชาราชวงศ์บูร์บง) ก่อนที่รัฐสภาฝรั่งเศสจะลงมติดังกล่าวแล้ว สมเด็จพระเจ้าแห่งมาจองตา (DUC DE MAGENTA) ได้มีรับสั่งเตือนผู้ที่ทำตนเป็นราชาธิปไตยยิ่งกว่าองค์พระราชาธิบดี และอ้างว่ารู้พระราชหฤทัยต่างๆ นั้นว่า ถ้าพวกนั้นต้องการจะเอาธงขาวมีรูปดอกไม้ชนิดนั้นมาใช้แทนธงสามสีแล้ว ทหารปืนยาวก็จะเดินแถวไปตามลำพังโดยปราศจากธงประจำกอง แต่พวกนั้นก็หัวรั้นไม่ยอมฟังคำเตือนของสมเด็จพระเจ้า จึงเป็นเหตุให้เสียในรัฐสภาที่เดิมส่วนมากปรารถนาสถาปนาราชวงศ์บูร์บงขึ้นมาอีกนั้นต้องลดน้อยลงไป แม้กระนั้นเมื่อถึงเวลาลงมติ ฝ่ายที่นิยมสาธารณรัฐชนะเพียง ๑ เสียง เท่านั้น

ถ้าหากผู้ทำตนเป็นราชาธิปไตยยิ่งกว่าองค์พระราชาธิบดีไม่อดอ้างเอาเด่นของตนแล้ว ราชวงศ์บูร์บงก็จะได้กลับขึ้นครองราชย์อีก ดังนั้นพวกที่เป็นราชาธิปไตยยิ่งกว่าองค์พระราชาธิบดีจึงมีเพียงแต่เป็นพวกที่ทำให้ราชบัลลังก์ฝรั่งเศสต้องสะเทือนเท่านั้น หากยังทำให้ราชบัลลังก์แห่งราชวงศ์

บูร์บงสลายไปตั้งแต่ครั้งกระนั้นจนถึงปัจจุบันนี้

- ๕ -

พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคลได้เสด็จมาเยี่ยมข้าพเจ้าที่บ้านพักชานกรุงปารีส ท่านพระองค์นี้เป็นประมุขพระราชวงศ์อันดับรองจากสมเด็จพระเจ้าฟ้าวัชรราชวงศา ก่อนที่ท่านเสด็จมาเยี่ยมข้าพเจ้าและเสด็จกลับกรุงเทพฯ แล้ว ก็ดี พระองค์ได้เข้าเฝ้ากราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ทรงทราบ

ต่อมาเมื่อปลายเดือนมีนาคมปีนี้ หม่อมเจ้าหญิงอัปภัศรภา เทวกุล ที่ได้ทรงรับใช้ใกล้ชิดสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ตั้งแต่ท่านหญิงมีพระชันษา ๗ พรรษา จนกระทั่งสมเด็จพระองค์นั้นสวรรคต ได้นำหนังสือ สมเด็จพระศรีสวรินทิรา มาประทานข้าพเจ้า ๑ เล่ม ในหนังสือเล่มนั้น มีตอนหนึ่งที่ท่านหญิงได้ประทานเล่าเรื่องไว้เกี่ยวกับข้าพเจ้าและเสรีไทยบางคนที่ได้ถวายความปลอดภัยแด่สมเด็จพระองค์นั้นและพระบรมวงศานุวงศ์หลายพระองค์ ระหว่างสงครามครั้งที่แล้ว ท่านหญิงฯ กล่าวไว้ในคำนำหนังสือเล่มนั้นว่า ก่อนที่จะทรงเล่าให้ผู้จัดพิมพ์นำไปลงพิมพ์นั้น ท่านหญิงฯ ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน มีพระราชกระแสรับสั่งว่า “ถ้าเป็นความจริงก็เล่าได้” ท่านหญิงฯ จึงเขียนในท้ายคำนำว่า “ยึดถือตามพระราชกระแสคำสั่งนั้น ถ้าเป็นความจริงที่ข้าพเจ้าได้ยินกับหูเห็นด้วยลูกนัยน์ตาก็จะเล่าให้คุณสมภาพ (ผู้จัดทำหนังสือเล่มนั้น) ฟัง เพื่อช่วยคุณสมภาพให้เขียนเรื่องได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น”

ข้าพเจ้าเห็นว่า หนังสือเล่มนั้นก็ได้อัพเดทขึ้น ๒ ครั้ง แล้ว ก็ยังไม่มีผู้ใดที่จะทำการ “กระซิบบ” แก่ท่านหญิงฯ หรือแก่คุณสมภาพเหมือนดังที่บุคคลซึ่งมีสภาพประดุจลูกนกกลูกกาถูก “กระซิบบ” พร้อมด้วยการคาดโทษว่า ถ้าฝ่าฝืน “การกระซิบบ” ก็จะต้องถูกจับ

- ๖ -

ส่วนการ “กระซิบ” จะมาจากทางผู้ใหญ่มากหรือไม่นั้น ข้าพเจ้าได้ทราบจากผู้ที่เขาเอกสารทางการอเมริกันที่เปิดเผยแล้วเกี่ยวกับขบวนการเสรีไทย ซึ่งเป็นธรรมดาย่อมมีชื่อข้าพเจ้าเกี่ยวข้องอยู่ด้วย ไปลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์บางฉบับ อาทิ *สยามไทม์* ซึ่งได้รับความนิยมจากผู้สนใจพอสมควร ต่อมา ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวว่า หนังสือพิมพ์นั้นได้ถูก “กระซิบ” อ้างว่า ทางทหารไม่พอใจ จึงมีผู้ไปถาม พล.อ.อ. ทวี จุลทรัพย์ เสนาธิการทหารว่ามีความจริงตามคำกระซิบหรือไม่ พล.อ.อ. ทวี จุลทรัพย์ ตอบว่า คนกระซิบนั้น “บลัฟ”

ส่วนทางจอมพล ถนอม กิตติขจร นั้น ข้าพเจ้าได้ทราบจากข้าราชการผู้ใหญ่ทางทหารและพลเรือนอีกหลายคนรวมทั้งขนาดชั้นนายพลขึ้นไปด้วยว่า จอมพล ถนอม กิตติขจร มิได้ใช้ใครให้ไปกระซิบหรืออ้างองค์พระมหากษัตริย์ดังที่ผู้กระซิบได้ทำไปเองโดยลำพัง

ส่วนทาง พล.อ. ประภาส จารุเสถียร ข้าพเจ้าได้รับทราบจากนายทหารชั้นนายพลและผู้ใกล้ชิดหลายคนยืนยันว่า พล.อ. ประภาส จารุเสถียร มิได้ใช้ใครให้ไป “กระซิบ” ดังกล่าวแล้วเลย ยิ่งกว่านั้น ผู้มาเยี่ยมหลายคนยังได้เล่าว่า ก่อนที่จะเดินทางจากกรุงเทพฯ ได้เคยแจ้งให้ พล.อ. ประภาสฯ หรือผู้ใกล้ชิดใครไว้ก่อนแล้ว ซึ่งท่านผู้นี้ได้เคยพูดหลายครั้งว่า “เวลานี้เป็นแพชั่น ถ้าใครมาปารีสแล้ว ต้องมาพบนายปรีดีฯ”

- ๗ -

เมื่อข้าพเจ้าได้ทราบความจากพระบรมวงศานุวงศ์บางพระองค์และนายพลกับนายพลตำรวจหลายคนดังกล่าวในข้อก่อนๆ นั้นแล้ว ข้าพเจ้าจึงเสาะหาว่า การจงล้างจงผลาญข้าพเจ้าไม่รู้จักสิ้นนั้นจะมาจากทางใด จึง

เกิดความสงสัยว่า องค์การ ซี.ไอ.เอ. ของอเมริกันปัจจุบันนี้ได้จ่ายเงินมหาศาลให้สายลับในเมืองไทยร่ำรวยด้วยวิธีหากินจากการปล้นผู้บริสุทธิ์และล้างประวัติศาสตร์ของชาตินั้น จะมีส่วนอย่างใดบ้างในการกลั่นแกล้งข้าพเจ้า ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงขอให้อดีตข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศอเมริกันช่วยฟังดูว่า ข้อสงสัยของข้าพเจ้าจะมีมูลประการใด อดีตข้าราชการอเมริกันได้ยืนยันว่า เขามิได้มีส่วนด้วยในการยุยงส่งเสริมให้มีผู้จงล้างจงผลาญข้าพเจ้าเลย เขาได้นำสำเนาเอกสารทางการอเมริกันมาให้ข้าพเจ้าว่า ประธานาธิบดีรูสเวลต์ได้ประเมินคุณค่าข้าพเจ้าไว้สูง จนถึงกับท่านสั่งให้กระทรวงการต่างประเทศอเมริกันทำบันทึกให้ท่านนำไปเพื่อใช้ในการเจรจากับ มร. เซอร์ซิล (ต่อมาเป็นเซอร์) นายกรัฐมนตรีอังกฤษ และจอมพล สตาลิน นายกรัฐมนตรีโซเวียต ที่เมือง “ยาลตา” (YALTA) เกี่ยวกับอนาคตของประเทศไทย มีข้อความที่เกี่ยวกับข้าพเจ้าไว้ตอนหนึ่งดังนี้

Memorandum Prepared for the Division of Southeast Pacific Affairs

WASHINGTON, January 13, 1945.

MEMORANDUM FOR THE PRESIDENT
(For possible use in discussion with Mr.
Cherchill and Marshal Stalin)

Subject: Future Status of Thailand.

British policies towards Thailand are divergent from ours. The British regard Thailand as an enemy and it is their view:

The history of European pressure on Thailand and of European acquisition of territory in Southeast Asia is vivid in Asiatic memories. This Government cannot afford to share responsibility in any way for a continuance towards Thailand of prewar imperialism in any guise.

Within Thailand, the administration which first yielded to Japan and which was notoriously collaborationist has been replaced by an administration largely controlled by Pradist, present Regent, most respected of Thai leaders and opponent of Japan from the first. American contact has been established with Pradist who is actively aiding Allied intelligence work and who has expressed his desire that Thailand enter the war against Japan and that the Thai army fight by the side of the Allies.

It is the view of the Department that an effort should be made to persuade the British to alter their plans so that they are not inconsistent with our own. It is believed that if Thailand joins in the war against Japan she should be treated as a liberated country and her Government be recognized, at least provisionally. Although there

Attached is a brief memorandum regarding the Regent Pradist

คำแปลบันทึกของกรมกิจการปาซิฟิกภาคตะวันตกเฉียงใต้

๘๙๒.๐๑/๑-๑๓๔๕

กรุงวอชิงตัน ๑๓ มกราคม ๒๔๘๕

บันทึกเพื่อประธานาธิบดี

(เพื่ออาจใช้ในการเจรจากับ มร. เชอร์ชิลล์ และจอมพล สตาลิน)

เรื่อง สถานะอนาคตของประเทศไทย

นโยบายของอังกฤษต่อประเทศไทยแตกต่างกับของเรา อังกฤษถือว่าประเทศไทยเป็นศัตรู นั้นเป็นทรศนะของเขา

ประวัติศาสตร์การบีบบังคับของยุโรปต่อประเทศไทย และประวัติศาสตร์ยุโรปในเรื่องการยึดเอาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น ย่อมยังอยู่ในความทรงจำอย่างกระจ่างแจ้งของชาวเอเชีย รัฐบาลนี้ไม่สามารถมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบไม่ว่าวิธีไหนที่จะสืบเนื่องแนวนโยบายจักรวรรดินิยมสมัยก่อนสงครามแก่ประเทศไทย ไม่ว่าจะปรากฏในรูปลักษณะใดก็ตาม

ภายในประเทศไทยนั้น องค์การปกครองที่เริ่มแรกได้ยอมจำนนญี่ปุ่น ซึ่งเป็นผู้ร่วมมือ (กับญี่ปุ่น) อย่างเปิดเผยนั้น ได้เข้าแทนที่โดยองค์การปกครอง (รัฐบาลนายควงฯ) ที่ส่วนใหญ่อยู่ในความควบคุมของประติษฐฯ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ปัจจุบัน เป็นผู้ซึ่งได้รับความนับถือมากที่สุดในบรรดาผู้นำไทย และได้เป็นผู้ต่อต้านญี่ปุ่นตั้งแต่เริ่มแรก การติดต่อของฝ่ายอเมริกัน ได้สถาปนาขึ้นกับประติษฐฯ ผู้ซึ่งให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจังแก่งานลับของสัมพันธมิตร และเป็นผู้ซึ่งได้แสดงความปรารถนาให้ประเทศไทยเข้าสงครามต่อสู้กับญี่ปุ่น และประสงค์ให้กองทัพไทยรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับฝ่ายสัมพันธมิตร

(๓๒) คำปรารภ

บันทึกสั่งเขปเกี่ยวกับผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประดิษฐ์ฯ นั้น ได้
แนบมา ณ ที่นี้ด้วย

(ข้าพเจ้าไม่ขอแปลบันทึกสั่งเขปนี้ เพราะจะเป็นการสวดิตตนเองมาก
เกินไป)

อดีตข้าราชการอเมริกันผู้นั้นได้กล่าวว่า ผู้จงล้างจงผลาญข้าพเจ้านั้น
ก็ร่ำรวยมากแล้ว ไม่น่าจะล้างประวัติศาสตร์แห่งชาติตนเอง เพราะเรื่อง
เกี่ยวกับข้าพเจ้านั้น คนในสหรัฐอเมริกาและในยุโรปเอเชียก็เขียนไว้จากหลัก
ฐานที่เชื่อถือได้ ซึ่งพวกที่จงล้างจงผลาญข้าพเจ้าไม่อาจมาลล้างได้ ไม่
ช้าก็เร็ว ราษฎรไทยก็จะได้อ่านความจริง อเมริกาผู้นี้จึงนำเอกสารทางการ
อเมริกันมาให้ข้าพเจ้าอีกฉบับหนึ่ง มีความตอนที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยและ
ข้าพเจ้างดต่อไปนี้

THAILAND

INTEREST OF THE UNITED STATES IN QUESTION OF RECOGNIZING A FREE THAI MOVEMENT

892.01/32

*The Secretary of State to the Deputy Director of the Office of
Strategic Services (Goodfellow)*

Washington, August 26, 1913.

My Dear Colonel Goodfellow: In reply to your oral inquiry of
August 4 relating to possible American operations conducted in
connection with a Free Thai Movement, the position of the Department
of State is as follows:

The Government of the United States looks forward to the
reestablishment of Thailand's independence as quickly as possible.
Available information indicates that there remain in the present
Thai Government a number of officials who opposed the capitulation
of that Government to Japanese pressure. It is understood that
Luang Pradit Manudharm (known also as Nai Pridi Bhaomyong),
a member of the Council of Regents, is one of these officials and
that he has participated prominently in a secret movement which
aims to restore the Government as it was constituted prior to the
Japanese invasion.

In the light of this understanding Luang Pradit Manudharm
is presumed by the Government of the United States to represent
a continuity in the Government of Thailand as it was constituted
prior to the defection of the Thai Prime Minister to the Japanese at
the time of the Japanese invasion and to be one of the outstanding
leaders in the movement for Thai independence. Accordingly, until
this Government has indications to the contrary from the Thai people,
it feels warranted, without in any way committing itself in respect
to the future, in regarding Luang Pradit as one of the leading
representatives in Thailand of the Thai nation.

(Signed) Cordell Hull

* Field Marshal Luang Phibul Songgram

THAILAND

**INTEREST OF THE UNITED STATES IN QUESTION
OF RECOGNIZING A FREE THAI MOVEMENT**

892.01/32

*The Secretary of State to the Deputy Director of the Office of
Strategic Services (Goodfellow)*

Washington, August 26, 1913.

My Dear Colonel Goodfellow : In reply to your oral inquiry of August 4 relating to possible American operations conducted in connection with a Free Thai Movement, the position of the Department of State is as follows :

The Government of the United States looks forward to the reestablishment of Thailand's independence as quickly as possible. Available information indicates that there remain in the present Thai Government a number of officials who opposed the capitulation of that Government to Japanese pressure. It is understood that Luang Pradist Manudharm (know also as Nai Pridi Bhanomyong), a member of the Council of Regents, is one of these officials and that he has participated prominently in a secret movement which aims to restore the Government as it was constituted prior to the Japanese invasion.

In the light of this understanding Luang Pradist Manudharm is presumed by the Government of the United States to represent a continuity in the Government of Thailand as it was constituted prior to the defection of the Thai Prime Minister* to the Japanese at the

* Field Marshal Laung Pibul Songgram

time of the Japanese invasion and to be one of the outstanding leaders in the movement for Thai independence. Accordingly, until this Government has indications to the contrary from the Thai people, it feels warranted, without in any way committing itself in respect to the future, in regarding Luang Pradist as one of the leading representatives in Thailand of the Thai nation.

(Signed) Cordell Hull

**คำแปลจดหมาย ร.ม.ต. ว่าการต่างประเทศอเมริกัน
ถึงรองผู้อำนวยการสำนักงานบริการยุทธศาสตร์ประเทศไทย
ความสนใจของสหรัฐอเมริกาในปัญหาการรับรองขบวนการเสรีไทย**

ที่ ๘๙๒.๐๑/๓๒

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศถึงรองผู้อำนวยการสำนักงาน
บริการยุทธศาสตร์ (กูตเฟลโลว์)

วอชิงตัน, ๒๖ สิงหาคม ๑๙๔๓

พันเอก กูตเฟลโลว์ที่รัก ในการแถลงตอบข้อถามของท่านด้วยวาจา
เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม เกี่ยวกับปฏิบัติการอันพึงเป็นไปได้ของฝ่ายอเมริกัน
เกี่ยวพันกับขบวนการเสรีไทยนั้น

ท่าทีของกระทรวงการต่างประเทศเป็นดังต่อไปนี้.....

.....
รัฐบาลสหรัฐอเมริกาปรารถนาอย่างเร้าร้อนไว้ล่วงหน้าถึงการที่จะฟื้น

สถาปนาเอกราชของประเทศไทยโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ จากข่าวสารต่างๆ ที่ได้รับ แสดงให้เห็นว่า แม้ในรัฐบาลไทยปัจจุบันก็ยังมีข้าราชการไทยส่วนหนึ่งที่คัดค้านการยอมจำนนของรัฐบาลนั้นต่อการกดดันของฝ่ายญี่ปุ่นเป็นที่เข้าใจว่า ในบรรดาข้าราชการดังกล่าวนี้ มีหลวงประดิษฐมนูธรรม (หรือที่รู้จักกันในนามนายปรีดี พนมยงค์) สมาชิกคนหนึ่งในคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เป็นคนหนึ่งในบรรดาข้าราชการเหล่านั้น และได้ร่วมอย่างสำคัญในขบวนการลับที่ประสงค์ฟื้นฟูสถาปนารัฐบาลเหมือนดังที่เคยเป็นอยู่ก่อนหน้าการบุกกรุกของญี่ปุ่น

ด้วยความเข้าใจอันกระจ่างแจ้งเช่นนี้ รัฐบาลสหรัฐอเมริกาจึงยอมรับนับถือหลวงประดิษฐมนูธรรมว่า เป็นตัวแทนแห่งการสืบต่อของรัฐบาลแห่งประเทศไทยตามที่เป็นอยู่ก่อนที่นายกรัฐมนตรีไทย (จอมพล ป. พิบูลสงคราม) จะปลีกตนไปเข้ากับฝ่ายญี่ปุ่นในตอนญี่ปุ่นบุกกรุก และยอมรับนับถือว่า เขา (หลวงประดิษฐมนูธรรม) เป็นผู้นำคนสำคัญยิ่งในขบวนการเพื่อเอกราชของไทย ด้วยเหตุนี้ ทราบเท่าที่รัฐบาลนี้ (สหรัฐอเมริกา) มิได้รับการแสดงตรงข้ามจากประชาชนไทย จึงเป็นที่เชื่อได้อย่างหนักแน่น โดยไม่ผูกมัดอนาคตในการถือว่า หลวงประดิษฐ์เป็นผู้นำของบรรดาผู้แทนแห่งชาติไทยในประเทศไทย

(ลงนาม) คอร์เคล ธัลล์

ในการสมนาคุณญาติมิตรที่กรุณาร่วมการบำเพ็ญกุศลในวันคล้ายวันเกิดข้าพเจ้าที่มีอายุครบ ๗๒ ปี บริบูรณ์นั้น เดิมไม่อยากจะให้ญาติมิตรที่รับจะช่วยพิมพ์หนังสือต้องเดือดร้อน โดยข้าพเจ้าจะพิมพ์หนังสือปทานุกรมพื้น

ภาษาบาลีที่เคยพิมพ์ครั้งหนึ่งในงานพระราชทานเพลิงศพมารดาข้าพเจ้าระหว่างสงคราม ซึ่งถ้าจะพิมพ์อีกก็คงจะไม่ถูกกระซิบ จึงได้ให้ญาติมิตรเสาะหาต้นฉบับซึ่งสูญหาย แม้แต่ที่หอสมุดแห่งชาติก็ไม่มี เพื่อยุติงานผู้หนึ่งได้รักษาไว้อย่างดีด้วยความห่วงเห้นนั้นได้กรุณาให้ยืมมา แต่ในการพิมพ์ครั้งนั้นต้องใช้อักษรวิธีที่จอมพล ป. ได้สั่งให้เลิกอักษรที่ซ้ำกันและเขียนยากเช่น ข ฎ ฏ รุ ท ฒ ณ ญ ศ ษ พ ฯลฯ ได้วามมหาเปรี๊ยะตรงที่จะพิมพ์ตามอักษรวิธีที่ถูกต้อง ซึ่งจะใช้เวลาอีกนาน ไม่ทันเวลาที่พิมพ์ให้ทันงาน และให้ลูกข้าพเจ้าที่ปารีส ๓ คน ช่วยกันจัดเรียบเรียง *ศัพท์ปทานุกรม* คือลำดับคำตามเสียงท้ายเพื่อผู้ที่มิไว้จะได้ค้นหาคำสัมผัสในการแต่งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนได้สะดวกขึ้น แต่ก็จัดทำไม่เสร็จทันงาน

แต่เมื่อเห็นว่า หม่อมเจ้าหญิงอัปภัศรภา เทวกุล ก็ได้ประทานเล่าไว้ในหนังสือที่อ้างข้างต้น ซึ่งได้รับพระบรมราชานุญาตว่า "ถ้าเป็นจริงก็เล่าได้" นั้นแล้ว ก็ทำให้ข้าพเจ้ามีกำลังใจจัดทำหนังสือให้ชื่อว่า *บางเรื่องเกี่ยวกับพระบรมวงศานุวงศ์ ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒* โดยถือวิสาสะที่ท่านหญิงมีพระเมตตาฉันนั้น เชิญคำประทานเล่าบางตอนในหนังสือเล่มนั้นมาลงพิมพ์ไว้เป็นเรื่องประเดิมเริ่มแรก ข้าพเจ้าต้องขอภัยท่านหญิงและนายสมภพ จันทรประภา ผู้จัดพิมพ์หนังสือเล่มที่อ้าง ในการที่ข้าพเจ้าไม่มีเวลาพอที่จะขออนุญาตก่อน เพราะจะต้องรวมพิมพ์กับเรื่องอื่นให้ทันงาน และเห็นว่า เป็นเรื่องที่ท่านกล่าวเกี่ยวกับข้าพเจ้าจึงยอมเป็นเรื่องที่ข้าพเจ้านำมาลงพิมพ์ได้ ฉะนั้น ขอท่านทั้งสองอย่าถือว่าข้าพเจ้าละเมิดลิขสิทธิ์เลย ต่อไปก็มีเรื่องของนายปวย อึ้งภากรณ์ "พระบรมวงศานุวงศ์กับขบวนการเสรีไทย" ฉบับภาษาไทย ซึ่งนำลงพิมพ์ในนิตยสารภาษาไทยบางฉบับทั้งในประเทศไทยและในสหรัฐอเมริกา (ฉบับภาษาอังกฤษได้ลงพิมพ์ในนิตยสารบางฉบับในสหรัฐอเมริกา) ผู้เขียนก็ได้อนุญาตให้พิมพ์ผนวกในหนังสือความทรงจำของข้าพเจ้าแล้ว ในส่วนข้าพเจ้า ก็จะได้นำบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปบางประการภายในคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ซึ่งผู้อยู่ภายนอกอาจยังไม่

ทราบ หรือทราบบ้างก็เป็นข่าวลือทอดๆ กันมา

หวังว่าหนังสือเล่มนี้พอจะพิมพ์ออกได้ราบรื่นในประเทศไทยบ้าง แต่
ถ้าเกิดการกระชับขึ้นมา เพื่อนชาวต่างประเทศก็ได้บวราณาว่า จะช่วยพิมพ์
ให้ในต่างประเทศ แล้วข้าพเจ้าจึงจะส่งไปสมนาคุณในโอกาสที่สามารถส่งได้

- ๙ -

ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณญาติมิตรที่กรุณาช่วยบำเพ็ญกุศลในวัน
คล้ายวันเกิดของข้าพเจ้าที่มีอายุครบ ๗๒ ปี บริบูรณ์ และท่านที่ส่งคำ
อำนวยการและท่านที่ตั้งจิตอำนวยการข้าพเจ้า

ด้วยเดชคุณพระศรีรัตนตรัยและผลานิสงฆ์ที่ท่านทั้งหลายได้เมตตา
กรุณาข้าพเจ้า จงดลบันดาลให้ท่านทั้งหลายประสบสิริสวัสดิพิพัฒนามงคล
หลุดพ้นจากอุปัทวันตรายทั้งปวง ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางกระชับ ขอให้ท่าน
ทั้งหลายซึ่งบรรลุดีธรรมของพระพุทธองค์ จงเจริญด้วยจตุรพิธพร คือ อายุ
วรรณะ สุขะ พละ ขอให้ท่านทั้งหลายได้รับความคุ้มครองตามพระพุทธวิจนะ
อันประเสริฐ คือ

“สมุโม ทเว รกฺขติ สมฺมจาริ”

วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

สารบัญ

คำนำ	(๕)
คำนำการพิมพ์ครั้งที่ ๒	(๙)
คำปรารภ	(๑๙)
- การถวายความปลอดภัยแด่สมเด็จพระศรีสวรินทิรา พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า และพระบรมวงศานุวงศ์ในระหว่างสงคราม	๑
- พระบรมวงศานุวงศ์และขบวนการเสรีไทย	๙
- ความเป็นไปภายในคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์	๑๗
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ๑	
- ประวัตินายเสียง พนมยงค์	๕๖
- พิธีพระราชทานอภัยโทษของคณะราษฎร เมื่อเดือนธันวาคม ๒๔๗๕	๗๐
- คำชี้แจงเพิ่มเติมประกอบ	
“บางเรื่องเกี่ยวกับพระบรมวงศานุวงศ์ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒”	๗๖
ภาคผนวก ๒	
- บางตอนจากบันทึกเรื่อง “สิ่งที่ข้าพเจ้าพบเห็น : พายุพัดไป (๒)”	๘๕
- บทบาทของ ม.จ. ศุภสวัสดิวงศ์สนิท สวัสดิวัตน์ ในขบวนการเสรีไทย	๘๙
- ปรีดี พนมยงค์ กับสถาบันกษัตริย์ และกรณีสวรรคต	๙๔
- จดหมายฉบับสุดท้ายของนายบุญย์ ปัทมศรีรินทร์	๑๕๑